Uimhir Lárionaid	
71	

Uimhir Iarrthóra

Rewarding Learning

General Certificate of Secondary Education
2010–2011

Eolaíocht: Teastas Singil (Modúlach)

Fanacht Beo
Modúl 1

Ardsraith

[GSC12]

GSC12

DÉ CÉADAOIN 23 FEABHRA 2011, MAIDIN

AM

45 nóiméad.

TREOIR D'IARRTHÓIRÍ

Scríobh d'Uimhir Lárionaid agus d'Uimhir Iarrthóra sna spásanna chuige sin ag barr an leathanaigh seo.
Scríobh do fhreagraí sna spásanna chuige sin sa scrúdpháipéar seo.
Freagair **gach ceann** de na **sé** cheist.

EOLAS D'IARRTHÓIRÍ

Is é 45 an marc iomlán don pháipéar seo.
Léiríonn figiúirí idir lúibíní ar thaobh na láimhe deise de leathanaigh na marcanna atá ag dul do gach ceist nó do gach cuid de cheist.

Don Scrúdaitheoir amháin	
Uimhir Ceiste	Marcanna
1	
2	
3	
4	
5	
6	
Marc Iomlán	

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

1 **(a)** **(i)** Cuir síos ar an fheidhm atá leis an phaincréas agus leis an ae leis na leibhéil ghlúcóis san fhuil a choinneáil tairiseach.

____

____

____

____ [3]

(ii) Ainmnigh an riocht a fhágann nach féidir na leibhéil ghlúcóis san fhuil a rialú.

______________________________ [1]

(b) Is galar é fiobróis chisteach a fhaightear le hoidhreacht.

An ghéin atá ina chúis leis (f), tá sí cúlaitheach don ghnáthghéin (F).

Comhlánaigh an léaráid ghéiniteach anseo thíos lena thaispeáint cad é mar a bheadh leanbh a bhfuil fiobróis chisteach air ag beirt thuismitheoirí nach bhfuil fiobróis chisteach orthu.

		f
F		

[3]

(c) Tá eolaithe ag iarraidh scamhóga a chlónáil lena n-úsáid in áit scamhóg atá buailte ag fiobróis chisteach. Ní aontaíonn daoine áirithe le clónáil. Luaigh fáth **amháin** atá leis seo.

____ [1]

2 **(a)** Taispeánann an tábla seo thíos an costas a bhaineann le hothair a chlóireáil le haghaidh riochtaí míochaine áirithe.

Riocht	**Costas/£**
Diaibéiteas cineál 1	4000
Obráid loingeán glúine	2000
Taom croí	20000
Fiobróis chisteach	5000

(i) Luaigh **dhá** dhóigh a mbíonn cuid den airgead in úsáid le cóireáil a chur ar dhaoine a bhfuil diaibéiteas cineál 1 orthu.

____

____ [2]

(ii) Is é loingeán glúine an riocht is saoire lena chóireáil.
Luaigh **3** fháth le cad chuige.

____

____

____ [3]

(b) Seachas an costas a bhaineann le taomanna croí a chóireáil, luaigh **dhá** dhóigh eile a mbeadh éifeacht acu ar an tsochaí.

____

____ [2]

(c) Mínigh an dóigh a dtéann aclaíocht rialta chun tairbhe don chóras imshruthaithe.

____

____

____ [2]

Scrúdaitheoir Amháin

Marcanna	Athmharc

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

3 Deir saineolaithe cothúcháin áirithe go bhfuil an cion mianrach i gcáis níos lú anois ná mar a bhí sé daichead bliain ó shin. Taispeánann an tábla thíos an anailís a rinne siad ar dhá cháis.

Mianra	Bliain	Céadar	Mozzarella
Iarann/mg	1968	0.21	0.24
	2008	0.10	0.07
Cailciam/mg	1968	210	212
	2008	189	120

(a) (i) Tarraing barrachairt ar an eangach thíos lena thaispeáint cén dóigh a bhfuil cion an iarainn sa dá cháis athraithe.

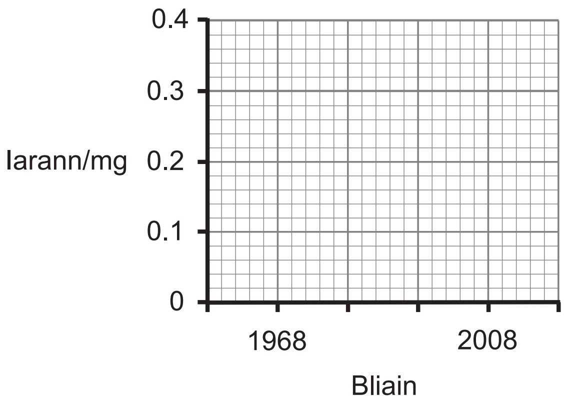

[3]

(ii) Ríomh an laghdú ar chion an iarainn sa cháis mozzarella idir 1968 agus 2008.

_______________________ mg [1]

(b) (i) I gcás gach ceann de na mianraí, luaigh dóigh amháin a mbeadh éifeacht ag iontógáil íseal ar shláinte an duine.

Iarann ____ [1]

Cailciam ____ [1]

Na saineolaithe cothúcháin a tháirg na torthaí seo, déanann siad agus díolann siad forlíonta mianraí.

(ii) Cad chuige a mbeifeá amhrasach faoina gcuid torthaí mar gheall air seo?

____

____ [2]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

4 **(a)** Is neamhord itheacháin araon iad anoireicse agus búilime.

Luaigh **dhá** dhóigh a bhfuil siad cosúil lena chéile agus **dhá** dhóigh a bhfuil siad difriúil lena chéile.

____

____

____

____ [4]

(b) Luaigh gairm **amháin** ina mbeadh líon na ndaoine a bhfuil búilime orthu os cionn an mheáin agus luaigh fáth **amháin** a bheadh leis seo.

____

____

____ [2]

(c) Na daoine sin a bhfuil anoireicse nó búilime orthu, ní leanann siad treoirlínte an rialtais. Ainmnigh riocht míochaine eile a thiocfadh ar dhaoine nach leanann treoirlínte maidir le hitheachán sláintiúil.

____ [1]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

5 Tá Sinéad agus Tomás ag súil lena gcéad leanbh agus shocraigh siad go mbeadh teist aimniceintéise ag Sinéad.

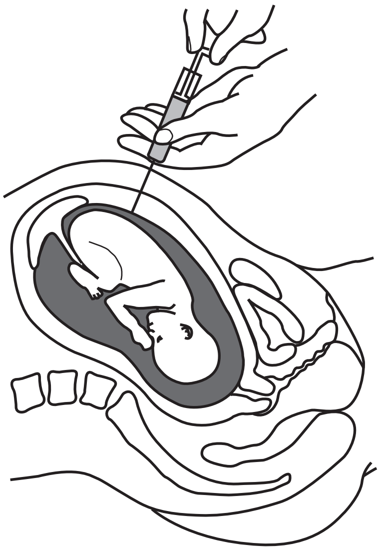

(a) Luaigh fáth a mbeadh an teist ag Sinéad.

____

____ [1]

(b) Cuir síos ar phróiseas na haimniceintéise.

____

____

____

____ [3]

(c) In amanna, fágann na torthaí a bhaineann le scagthástáil ghéiniteach go gcaithfear comhairliú géiniteach a fháil. Mínigh an fáth a gcaithfear é seo a dhéanamh.

____

____

____ [2]

6 **(a)** Anseo thíos tá cuid de léaráid de struchtúr DNA.

(i) Comhlánaigh an léaráid trí na bunanna atá ar iarraidh a tharraingt. [1]

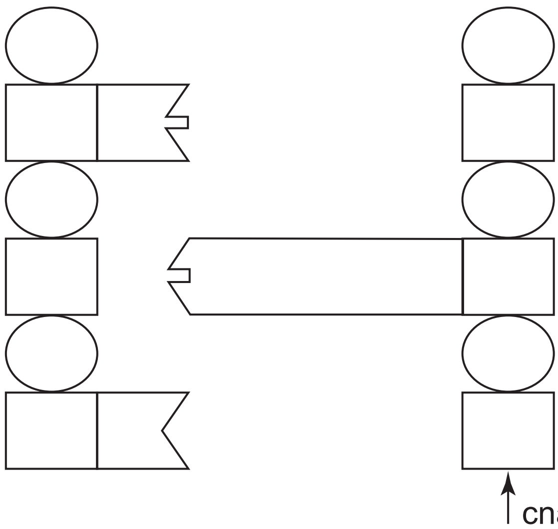

(ii) Cá mhéad bun difriúil atá sa léaráid iomlán anois?

_________________________ [1]

(iii) Luaigh fíric **amháin** a d'aimsigh Watson agus Crick faoi na bunanna seo.

____ [1]

(iv) Ainmnigh eolaí **amháin** eile a rinne taighde ar bhunanna DNA.

_________________________ [1]

(b) **Hipitéis an bhuin thripléadaigh**, luaigh an dóigh a dtugann sé míniú ar an nasc idir an cód DNA agus foirmiú próitéiní.

____

____

____

____ [3]

SEO DEIREADH AN SCRÚDPHÁIPÉIR

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Cuireadh isteach ar chead chun an t-ábhar cóipchirt uile a atáirgeadh.
I gcásanna áirithe is féidir nár éirigh le CCEA teagmháil a dhéanamh le húinéirí cóipchirt agus beidh sé sásta na hadmhálacha sin a fágadh ar lár a chur ina gceart amach anseo ach é a chur ar an eolas.

111802